

Saaja: Eduskunnan talousvaliokunta

Viite: Talousvaliokunta tiistai 13.05.2025 klo 12.00 / VNS 2/2025 vp / Asiantuntijapyyntö

Asia: VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029

Business Finland kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää seuraavia huomioita asiaan:

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026-2029 on jouduttu laatimaan vaikeasti ennakoitavassa tilanteessa.

Globaalin toimintaympäristön muutokset vaikuttavat vaikeasti ennakoitavilla tavoilla myös Suomeen. Valta on globaalisti keskittymässä keskisuurille ja suurille valtioille ja suuryrityksille. Valtiot käyttävät yrityksiään lisääntyvästi poliittisina keihäänkärkinään. Kauppasodat kiihtyvät ja teollisuuspolitiikasta tulee yhä protektionistisempaa ja poliittista. Globaali yhteinen sopiminen tulee yhä vaikeammaksi, eikä sopimuksia enää välttämättä noudateta.

Kokonaisturvallisuuden merkitys korostuu. Puolustusmenot kasvavat. Kilpajuoksu mineraalien ja luonnonvarojen saatavuudesta voi johtaa sotilaallisiin konflikteihin. Mielipidevaikuttaminen, disinformaatio ja hybridioperaatiot lisääntyvät. Paine kriittiseen omavaraisuuteen ja riippuvuuksien vähentämiseen kasvaa. Arktisesta alueesta tulee uusi suurvaltapolitiikan kiista, mutta samalla arktisten olosuhteiden innovaatioille syntyy markkinoita.

Suomen on mukauduttava ja etsittävä ketterästi ”pelipaikkoja”. Murrosten keskellä markkinoita jaetaan uudestaan ja yritysten toimittajaverkostot muuttavat muotoaan. Tämä avaa myös uusia mahdollisuuksia: väistyvät toimittajat korvataan uusilla, jolloin ketterälle, osaavalle ja luotettavalle toimijalle avautuu mahdollisuus hakeutua uusiin houkutteleviin asemiin kansainvälisissä arvoverkostoissa. Myös kansallisella tasolla on oltavana valppaana taloudellisissa partnerisuhteissa.

Valtion T&K-panostukset kasvavat aiempien kehyspäättösten mukaisesti.

Suomi on jo aiemmin tunnistanut korkeatasoisen osaamisen ja TKI-toiminnan merkityksen kilpailukyvyyn, tuottavuuden kasvun ja hyvinvoinnin perustana. Suomen kestävä talouskasvun turvaamisesta ja julkisen talouden vahvistamisesta nousevat tarpeet Suomen T&K-panostusten kasvattamiselle on hyvin vakuuttavasti analysoitu ja perusteltu useissa viimeaikaisissa selvitys- ja valmisteluhankkeissa¹. Valtion T&K-rahoituksen kasvattamista ohjaava laki ja sen kohdentamista suuntaava valtion monivuotinen T&K-suunnitelma luovat entistä paremmin ennustettavan ja vakaamman innovaatioympäristön, joka tukee aineettomien investointien kohdentumista Suomeen. Kestävä talouskasvu perustuu pitkällä aikavälillä ennen kaikkea tuottavuutta parantaviin aineettomiin investointeihin, joilla luodaan uutta osaamista ja innovaatioita.

¹ Katso esim. (a) Vihriälä, Vesa; Holmström, Bengt; Korkman, Sixten; Uusitalo, Roope, *Talouspolitiikan strategia koronakriisissä*, Valtioneuvoston julkaisuja 2020:13, (b) Kestävän kasvun työryhmä, *Kestävä talouskasvu ja hyvinvointimme tulevaisuus*, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:12, (c) Teknologianeuvottelukunta, *Suomen teknologiapoliittikka 2020-luvulla: Teknologialla ja tiedolla maailman kärkeen*, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:30, (d) Parlamentaarinen TKI-työryhmä, *Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä koskeva monivuotinen suunnitelma*: Parlamentaarisen TKI-työryhmän 2022 loppuraportti, Valtioneuvoston julkaisuja 2023:13, (e) *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030*, Hallituksen esitys HE 211/2022 vp.]

Business Finlandin avustusmuotoiset T&K-toiminnan rahoitusvaltuudet ovat kehyskauden aikana kasvamassa 271 milj. euroa. Julkisen talouden suunnitelman ja T&K-toiminnan monivuotisen suunnitelman linjausten mukaisesti Business Finlandin avustusmuotoiset kannusteet yritysten T&K-toimintaan kasvavat kehyskaudella 185 milj. eurolla. Vastaavasti rahoitus yliopistojen, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja muiden julkisten organisaatioiden yritysläheiseen tutkimukseen kasvaa 90 milj. euroa. Lisäksi vuoden 2025 budjettiriihessä kohdennettiin erillinen 9 milj. euron lisäys luovien alojen T&K-toimintaan, joka tehtiin pysyvänä lisäyksenä myös julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2026-2029. Kokonaisuutena Business Finlandin avustukset T&K-toimintaan ovat kasvamassa 761 milj. euroon vuonna 2027. T&K-rahoituksen lisäksi Business Finlandin tehtävänä on kohdentaa rahoitusta pieneltä osin muuhun innovaatioita ja kansainvälistä kasvua tukevaan toimintaan sekä Euroopan avaruusjärjestön ohjelmatoimintaan, joita ei luokitella T&K-rahoitukseksi. Nämä rahoituskohteet huomioon ottaen avustusrahoituksen kokonaismäärä nousee vuodesta 2027 alkaen 821 milj. euron tasolle.

Business Finlandin lainamuotoiset rahoitusvaltuudet yritysten T&K-toimintaan säilyvät entisellä tasolla, joka on noin 157 milj. euroa. Lainamuotoisille rahoituskannusteille on kysyntää erityisesti nopeaa kasvua tavoittelevien start up -yritysten hankkeissa sekä uusien innovatiivisten ratkaisujen skaalaamiseksi tarvittavissa kokeiluissa ja pilotointihankkeissa. Business Finlandin lainojen kysyntä on viime vuosina selvästi ylittänyt rahoitusvaltuuksien määrän. Kansallisten linjausten mukaisesti T&K-toiminnan rahoituskannusteiden kasvu on kuitenkin kohdennettu avustuksiin, joilla on tutkitusti suurempi vaikuttavuus kokonaan uusien rohkeiden innovaatioiden luomisessa sekä yhteistyön lisäämisessä eri kokoisten yritysten ja tutkijoiden välillä.

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026-2029 sisälsi vain vähän muutoksia aiempaan kehyspäätökseen.

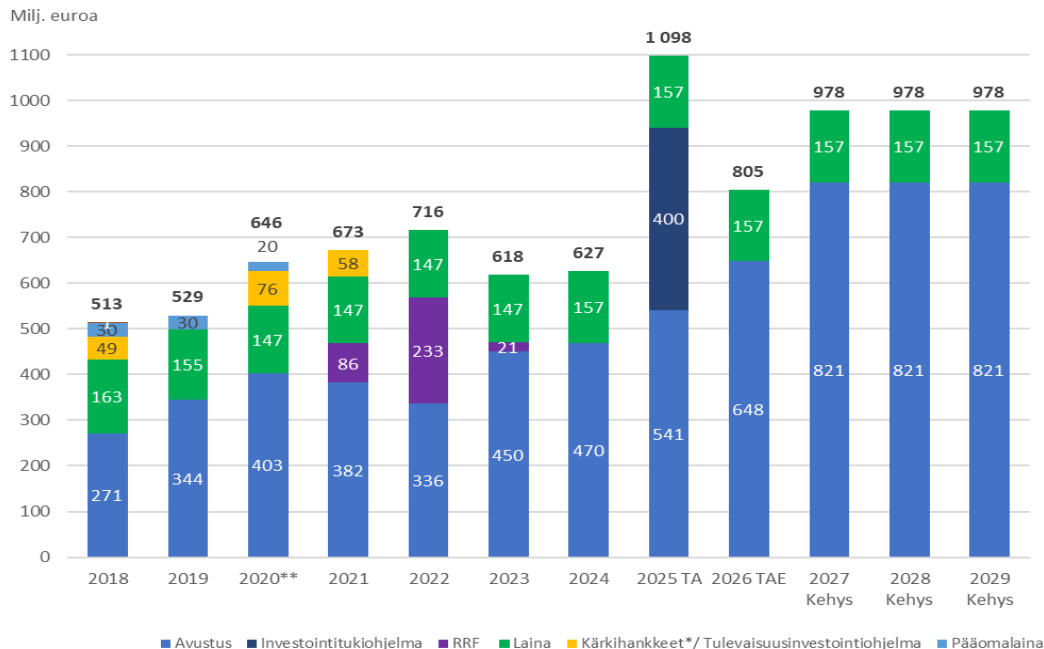
Business Finlandin myöntövaltuuksien kehitys vuosina 2018-2029 on esitetty kuvassa 1. Keskeiset Business Finlandin myöntövaltuuksia koskevat muutokset julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2026-2029 ovat:

- Euroopan avaruusjärjestö ESA:n vapaaehtoisten ohjelmamaksujen valtuuden lisäykseen kohdennetaan 7 milj. euroa v. 2026 ja 20 milj. euroa vuodesta 2027 lähtien.
- Luovien alojen t/k-toimintaan 9 milj. euron lisäys
- Business Finlandin valtuudesta kohdennetaan 10 milj. euroa vuosittain ruoantuotannon uusien arvoketjujen kehittämiseen vuosina 2026—2029. Kohdentaminen tehdään aiempien kehyspäätösten sisällä.
- Lisäksi energiasiirtymän T&K-toiminnan vauhdittamiseen kohdennetaan yhteensä 40 milj. euroa Business Finlandin T&K-valtuudesta. Kohdentaminen tehdään aiempien kehyspäätösten sisällä.
- Business Finlandin myöntämien yritystukien määrää vähennetään 12 milj. eurolla vuosittain.

Avustusvaltuudet

(1000 euroa)

	2026	2027	2028	2029
Kehyspäätös 2025-2028	644 218	804 239	804 239	804 239
Muutokset:	4 000	17 000	17 000	17 000
<i>Luovien alojen t&k-toiminta</i>	<i>9 000</i>	<i>9 000</i>	<i>9 000</i>	<i>9 000</i>
<i>ESA vapaaehtoiset ohjelmat</i>	<i>7 000</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>
<i>Innovaatioavustuksen tasovähennys</i>	<i>-12 000</i>	<i>-12 000</i>	<i>-12 000</i>	<i>-12 000</i>
KEHYSPÄÄTÖS 2026-2029	648 218	821 239	821 239	821 239

*) 2018 Sipilän hallituksen kärkihankerahoitus, 2020-21 Marinin hallituksen tulevaisuusinvestointiohjelma

**) ei sisällä poikkeusrahoitusta (korona)

Kuva 1: Business Finlandin rahoitusvaltuuksien kehitys 2018-2029.

Lähteet: TA 2018-2025, JTS 2026-2029

T&K-rahoituksen kohdentamista ja uusia avauksia ohjaa valtion T&K-rahoituksen monivuotinen suunnitelma.

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen monivuotinen suunnitelma painottaa yritysten ja muiden T&K-toimijoiden yhteistyön vahvistamista ja yritysten kannustamista lisäämään T&K-toimintaa Suomessa.

Kansallisen suunnitelman ohjauksessa Business Finlandin kohdentaman lisärahoituksen erityistavoitteina on:

- (1) tavoitteellista TKI-toimintaa harjoittavia yritysten määrän lisääminen,
- (2) entistä kunnianhimoisemman T&K-toiminnan mahdollistavien kyvykkyyden kasvattaminen yrityksiin, ja
- (3) yritys-tutkimus -yhteistyön vahvistaminen.

Business Finlandin T&K-rahoituksessa käytetyt rahoitusinstrumentit ovat varsin joustavia, eikä uusia juridisia instrumentteja tarvita. Business Finlandin rahoituskriteeristö tukee jo valmiiksi varsin hyvin valtion T&K-rahoituksen monivuotisen suunnitelman tavoitteita. Kriteeristöjen selkeyttämistä ja uudistamista kuitenkin selvitetään käynnissä olevan Business Finlandin strategiauudistuksen yhteydessä. Myös joitakin kokonaan uusia toimenpiteitä tarvitaan. Viime talvena esimerkiksi toteutettiin uudenlainen rahoitushaku, jolla haettiin hankkeita, joissa pk-sektori hyödyntää ammattikorkeakoulujen T&K-osaamista. Käynnissä on myös kaksi luovien alojen T&K-toiminnan rahoitukseen räätälöityä rahoitushakua. Lisärahoitus mahdollistaa merkittävät panostukset uusien kansallisten TKI-valintojen ja teollisuuspoliittisten valintojen toimeenpanoon esimerkiksi hyvin vaikuttavaksi osoittautuneen Veturi-rahoituksen kautta.

T&K-panostusten hyödyt varmistavien asiantuntijaresurssien ja innovaatiotukien leikkaukset vaikeuttavat T&K-panostusten kasvattamisella tavoiteltujen hyötyjen saavuttamista.

Muuhun innovaatiotoimintaan kuin T&K-työhön kohdistuvia rahoituskannusteita leikataan entisestään. T&K-kannusteiden lisäksi Business Finlandin kautta kohdennetaan avustusmuotoista rahoitusta sellaiseen yritysten innovatiiviseen uudistumiseen, joka ei tilastoidu T&K-toiminnaksi. Tällaisia rahoituskohteita ovat erityisesti start up-yritysten kehittäminen, viennin ja kansainvälistymisen valmistelu sekä ekosysteemikehitys. Näillä rahoituskohteilla on kiinteä yhteys T&K-toimintaan, ja ne tukevat suoraan T&K-panostuksilla tavoiteltavien hyötyjen saavuttamista. Tähän rahoitukseen on jo vuoden 2025 talousarviossa kohdennettu 20 milj. euron leikkaus. Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2026-2029 tähän kokonaisuuteen kohdennetaan vielä 12 milj. euron lisäleikkaus, jolloin rahoitusta uusille hankkeille voidaan myöntää enää noin 33,5 milj. euroa. Tämä on noin puolet vuoden 2024 tasosta. Audiovisuaalisten tuottajien tuotantotukiin osoitettu 10 milj. euroa on julkisen talouden suunnitelmassa rajattu leikkausten ulkopuolelle eikä sisälly edellä olevaan tarkasteluun.

Toimintamenorahoituksen leikkaukset ja jatkuvat muutokset tekevät merkittävästi lisääntyvien rahoituskannusteiden vaikuttavuuden ja vastuullisuuden turvaamisesta vaikeaa. Business Finlandin toimintamenoihin vuodelle 2025 kohdennettiin 6,2 milj. euron leikkaus. Julkisen talouden suunnitelman mukaan toimintamenojen taso laskee tästä vielä 3,6 milj. euroa. Lisäksi julkisen talouden suunnitelma sisältää uuden tuottavuusohjelman, jonka vaikutus Business Finlandin toimintamenoihin selviää vasta myöhemmin. Samaan aikaan edellä mainittujen toimintamenoressurssien leikkausten kanssa Business Finlandin T&K-rahoitus on kasvamassa 360 milj. euroa ja Business Finlandille on osoitettu merkittäviä uusia tehtäviä investointiavustusten (400 milj. euroa) ja investointien verokannusteiden (900 – 2100 milj. euroa) käsittelyssä. Verokannusteiden osalta tehtävä on jäämässä Business Finlandille pysyväksi uudeksi tehtäväksi. Laskeva toimintamenojen rahoitus yhdistettynä lisääntyviin tehtäviin on hyvin ongelmallista. Uhkana on, ettei asiakkaiden neuvontaa ja aktivointia, päätösvalmistelua, projektien seurantaa ja valvontaa sekä tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden todentamista pystytäkään järjestämään siten kuin valtion, asiakkaiden ja henkilöstön etu vaatisi.

Business Finlandin toimintamenojen kehitys vuosina 2018-2029 on esitetty kuvassa 2. Keskeiset Business Finlandin toimintamenoja koskevat muutokset julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2026-2029 ovat:

- Business Finlandin ulkomaantoiminnot siirretään ulkoministeriön hallinnonalalle, minkä myötä siirretään vajaan 21 milj. euron rahoitus.
- Edellisen kehyspäättöksen jälkeen päätetty tuottavuussäästöistä kehyskaudelle n. 14,5 milj. eurolla (vuosittain n. 3,6 milj. euroa)

Toimintamenot

(1000 euroa)

	2026	2027	2028	2029
Kehyspäättös 2025-2028	95 873	92 738	92 738	92 738
Muutokset:	-24 641	-24 011	-24 011	-24 011
<i>Ulkomaantoimintojen siirto</i>	-20 982	-20 392	-20 392	-20 392
<i>Tuottavuussäästöt</i>	-3 659	-3 619	-3 619	-3 619
KEHYSPÄÄTÖS 2026-2029	71 232	68 727	68 727	68 727

Kuva 2: Business Finlandin toimintamenojen rahoitus 2018-2029.

Lähteet: TA 2018-2025, JTS 2026-2029

Business Finlandin aiemman toiminnan vaikutuksista on paljon tutkittua tietoa. Vuosina 2019–2024 on tehty noin 20 päämäärä- ja vaikuttavuusarviointia sekä noin 20 ohjelma-arviointia, joissa on arvioitu yhteensä 57 ohjelmaa. Arviointien tekijöinä on ollut 15 kotimaista ja 10 ulkomaista arviointiorganisaatiota. Yhteenveto vaikuttavuusarviointien tuloksista löytyy ”Innovaatioista kasvua ja kilpailukykyä” -raportista 2025 ([Innovaatioista kilpailukykyä ja kestäväää kasvua; Business Finlandin; tulokset ja vaikutukset](#)). Poimintoja arviointihavainnoista:

- Business Finlandin T&K-rahoituksella on myönteinen ja tilastollisesti merkitsevä vaikutus työllisyyteen ja liikevaihtoon pk-yrityksissä ja mikroyrityksissä. Oosi et al. (2024)
- Business Finlandilta saatava rahoitus korreloi yrityksen mahdollisuuteen kasvaa scaleup-yritykseksi kolmen vuoden sisällä. Oosi et al. (2024)
- T&k-tuet ovat lisänneet yritysten TKI-toimintaa ja kasvua. Erityisen vaikuttavia ovat eri TKI-yhteistyömuodoille myönnetyt tuet. Martikainen et al. (2023)
- T&k-tuet eivät syrjäytä yksityistä t&k-rahoitusta. Martikainen et al. (2023)
- Tehokkainta innovaatiopolitiikka on silloin, kun se suuntaa T&K-tuet yrityksille, joilla on suurin innovaatiokyky. Einiö et al. (2022)
- Finanssikriisin jälkeinen heikko tuottavuuskehitys ei johdu siitä, että t&k-toiminnan tuottavuusvaikutukset olisivat laskeneet. Valmari (2022)
- Tki-tuki kasvattaa merkittävästi innovaatioiden todennäköisyyttä. Van der Have (2020)
- Yhden prosentin kasvu t&k-tukieuroissa nosti otoksen yritysten t&k-intensiteettiä noin 2,5 % ja kesto oli 8 vuotta. Tuottavuuden kasvu ei poikennut vertailuryksistä. Koski et al. (2020)
- Tekesin rahoituksella on kausaalinen vaikutus startup-yritysten kasvuun. Lisäksi Tekesin rahoittamien startupien toteutunut menestys vaihtelee vertailuryhmän yrityksiä enemmän, mikä viittaa oikeasuuntaiseen riskinottoon rahoitettavien hankkeiden valinnassa. Halme - Rouvinen et al. (2018)

Business Finland luo maailmaa muuttavia menestystarinoita. Business Finland tuottaa kestävää hyvinvointia suomalaiselle yhteiskunnalle.

Business Finland tukee kasvuhakuisia ja kansainvälisille markkinoille suuntaavia yrityksiä. Rahoitamme ja neuvomme innovaatioiden tekemisessä, autamme löytämään oikeat markkinat ja verkostot sekä tuemme kansainvälistymistä ensimmäisistä vientiponnisteluista aina globaaliin laajentumiseen.

Business Finland hankkii kansainvälisiä yrityksiä kasvattamaan toimintojaan Suomessa. Houkuttelemme myös huippuosaajia ja matkailijoita nauttimaan pohjoismaisesta elämäntavasta, puhtaasta luonnosta ja kiinnostavista mahdollisuuksista.

Organisaatiossamme työskentelee noin 610 asiantuntijaa 37 toimipisteessä maailmalla ja 16 toimipaikassa Suomessa. Business Finland on osa Team Finland -verkostoa.